

POLSKIE KOLEKCJE ROŚLIN CHRONIONYCH I ZAGROŻONYCH ORAZ ENDEMITÓW I RELIKTÓW

Część 2. Taksony zagrożone, endemity i relikty

The Polish collections of protected, endangered, endemic and relict plants Part 2. Endangered, endemic and relict plants

Halina GALERA, Jerzy PUCHALSKI, Wiesław GAWRYŚ

Ogród Botaniczny - Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej Polskiej Akademii Nauk,
ul. Prawdziwka 2, 02-973 Warszawa

Publikacja stanowi kontynuację opublikowanego wcześniej artykułu, dotyczącego kolekcji roślinnych znajdujących się w 16 polskich instytucjach naukowych. Przeprowadzona w 1999 roku ankieta pozwoliła na przygotowanie listy uprawianych w tych placówkach gatunków objętych w Polsce ochroną prawną (Galera i in. 1999), a także na stworzenie zamieszczonych w niniejszej publikacji wykazów taksonów uznanych w Polsce za zagrożone wyginięciem lub wymarłe i taksonów stanowiących endemity i relikty.

Lista taksonów zagrożonych (tab. 1) stanowi wykaz uprawianych w Polsce roślin uwzględnionych w *Czerwonej liście roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce* (Zarzycki, Szela 1992) i/lub w *Polskiej czerwonej księdze roślin* (Zarzycki, Kaźmierczakowa 1993). W oparciu o wymienione wyżej pozycje literaturowe w tabeli 1 podano także kategorie zagrożenia poszczególnych taksonów. Natomiast zestaw endemitów i subendemitów (tab. 2) oraz reliktyw (tab. 3) pochodzi z nieco starszego opracowania (Szafer, Zarzycki 1972). Nomenklaturę i ujęcie taksonomiczne przyjęto za dziełem Mirka i in. (1995).

Ankieta wykazała, że z ogólnej liczby 422 taksonów zagrożonych wyginięciem na polskich ziemiach, w ankietowanych placówkach uprawia się 192. W wielu ogrodach uprawiane są: *Rhododendron luteum* (obecny w 13 instytucjach, tab. 1), *Betula nana* i *Dictamnus albus* (po 12 kolekcji), *Leucojum vernum* subsp. *vernum* (11 placówek) oraz *Dianthus superbus*, *Osmunda regalis* i *Sorbus intermedia* (po 10

kolekcji). Są to rośliny o atrakcyjnym wyglądzie, niezbyt trudne w uprawie, uwzględnione zarówno na liście roślin zagrożonych (Zarzycki, Szela 1992), jak i zaliczane do gatunków zamieszczonych w rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 kwietnia 1995 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. Nr 41, poz. 214). Należy także zaznaczyć, że 64 gatunki zagrożone uprawia się tylko w jednym spośród 16 ankietowanych ogrodów, a pozostałe 133 taksony były podawane z kilku (od 2 do 9) obiektów.

Pod względem liczby uprawianych w warunkach *ex situ* roślin zagrożonych sprowadzonych ze stanowisk naturalnych sytuacja uległa wyraźnej zmianie. W latach 1991–1992 liczba ta wynosiła 80 taksonów (Lankosz-Mróz, Zarzycki 1993), a obecnie wynosi 154. Różnice wynikające z innej podstawy do wyróżnienia grupy roślin zagrożonych (we wcześniejszym opracowaniu uwzględniono tylko taksony podane w dziele Zarzyckiego i Kaźmierczakowej 1993) i z innego zestawu placówek objętych badaniami (w pierwszej ankiecie było ich 15, a spośród nich 3 nie uwzględniono w niniejszym opracowaniu) są bardzo niewielkie. Można zatem uznać, że kolekcje roślin zagrożonych uprawianych w polskich placówkach naukowych wzbogaciły się w znaczący sposób.

Liczące razem 228 pozycji zestawienie taksonów nie mających reprezentacji w polskich kolekcjach botanicznych wskazuje, że brakuje w nich zarówno roślin trudnych w uprawie (przykładowo: przedstawiciele rodziny *Orchi-*

daceae, rośliny środowisk wodnych – np. *Lobelia dortmanna* L., pasożyty i półpasożyty – np. 11 gatunków z rodzaju *Orobanchae* oraz roślina mięsożerna *Utricularia ochroleuca* R.W.HARTM.), jak i wielu taksonów szczególnie trudnych do identyfikacji (np. przedstawiciele rodzin *Cyperaceae* i *Juncaceae*).

Uprawiane u nas endemity to grupa 39 taksonów (tab. 2), zaś reliktów – 15 taksonów (tab. 3). Najczęściej podawanymi relikdami są: *Adonis vernalis* i *Betula nana*, *Betula humilis*, *Linum flavum* oraz *Cerasus fruticosa*, *Dryas octopetala* i *Polemonium coeruleum* (tab. 3). Natomiast wśród endemitów jedynie *Aconitum moldavicum* i *Leucojum vernum* var. *carpathicum* uprawia się dość często – (tab. 2). Należy jednak podkreślić, że spośród wymienionych wyżej taksonów jedynie *Dryas octopetala* nie jest objęta ochroną. Wynik ten potwierdza wyraźne preferencje w uprawie roślin chronionych (Galera i in. 1999).

Porównanie z wynikami ankiety przeprowadzonej w latach 1991–1992 (Lankosz-Mróż, Zarzycki 1993) wskazuje, że polskie kolekcje roślin objętych ochroną prawną (Galera i in. 1999) i zagrożonych są wciąż wzbogacane. Zbiory te są tym bardziej cenne, że znaczący w nich udział mają rośliny sprowadzone bezpośrednio ze stanowisk naturalnych. Zgromadzony w ten sposób materiał roślinny może stano-

wić istotny wkład w zachowanie różnorodności genetycznej niektórych taksonów.

LITERATURA

- Galera H., Puchalski J., Gawryś W., 1999. Polskie kolekcje roślin chronionych i zagrożonych oraz endemitów i reliktdów. Część 1. Gatunki objęte ochroną prawną. Biuletyn Ogrodów Botanicznych, Muzeów i Zbiorów 8: 41-83.
- Lankosz-Mróż M., Zarzycki K., 1993. Threatened and protected wild vascular plants in collections of Polish botanical gardens. Fragm. Flor. Geobot. Suppl. 2(2): 721-728.
- Mirek Z., Piękoś-Mirkowa H., Zajac A., Zajac M., 1995. Vascular plants of Poland a checklist. Krytyczna lista roślin naczyniowych Polski. Polish Botanical Studies, Guidebook Series 15, Kraków.
- Szafer W., Zarzycki (red.), 1972. Szata roślinna Polski, t. I. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- Zarzycki K., Kaźmierczakowa R. (red.), 1993. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Instytut Botaniki im. W.Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.
- Zarzycki K., Szelać Z., 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. W: Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z. (red.). Lista roślin zagrożonych w Polsce. Instytut Botaniki im. W.Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków, ss. 87-98.

Tab. 1. Wykaz gatunków zagrożonych uprawianych w polskich ogrodach botanicznych

Tab. 1. The list of endangered plants grown in Polish botanical gardens

Nazwa taksonu Taxon name	Kat. zagro- żenia Categorie of threat	Ogród Garden	Informacje o materiale roślinnym				
			rok introdukcji	pochodzenie	liczebność	kondycja	uwagi
			Information about plants				
			Introduction year	Origin	Abundance	Condition	Remarks
<i>Achillea asplenifolia</i> Vent.	R	OB UMCS	1992	OB. Budapeszt [HUN]	B	4	
		OB UAM	?	?	A	4	
<i>Achillea nobilis</i> L.	R	OB PAN	1980	OB. Rostock [D]	C	4	
		OB UAM	1983	? [HUN] [OB. Vacratot]	A	4	
<i>Achillea stricta</i> Schleich.	R	OB PAN	1997	OB. UAM	C	4	
		OB UAM	1991	Marburg [D]	B	4	
<i>Aconitum lasiocarpum</i> (Rchb.) Gayer	V	OB UJ	1997	Bieszczady	A	4	
		OB PAN	1998	Dol. Wołosatego, Bieszczady	B	2	
<i>Aconitum tauricum</i> subsp. <i>nanum</i> (Baumg.) Goly	E	OB UJ	1997	Bieszczady	A	4	
<i>Aconitum vulparia</i> Rchb.	R	OB UJ	?	?	A	4	
		OB UMCS	1975	OB. Halle [D]	A	4	
			1977	OB. Samoens [FRA]	A	4	
		OB PAN	1980	OB. U/W	B	4	
			1997	Ostrzycki Las, Poj. Kaszubskie	A	3	
		OB UW.	1997	Grojec k. Żywca	A	4	
			1997	Velka Fatra [SVK]	A	4	
		ORL Wr.	1997	OB. St. Gallen [SUI]	A	4	
		OB UAM	1969	OB. Geneve [SUI]	A	4	
<i>Adenophora liliifolia</i> (L.) Besser	V	OB UMCS	1994	Krzemionki Opatowskie k. Ostrowca Świętokrz.	A	4	
		ORL Wr.	1999	OB. Leipzig [D]			ml.
<i>Aldrovanda vesiculosa</i> L.	R	OB UW.	1994	J. Łukie, Poj. Leszczyńsko- Włodawskie	C	1	
<i>Alisma gramineum</i> Lc.	R	OB UW.	1998	J. Czarne, Pluszkiejmy	A	1	
<i>Allium scorodoprasum</i> L.	R	OB UMCS	1993	Opoka Duża k. Annopola	C	3	sam.
		ORL Wr.	przed 1989	?	B	4	
		OB UAM	1970	OB. Kopenhaga [DK]	B	4	
<i>Allium sibiricum</i> L.	R	GOB	1955	?	C	4	
		OB PAN	1999	GOB	C	2	
<i>Allium strictum</i> Schrad.	Ex	OB UMCS	1976	OB. Uppsala [S]	B	4	
		OB PAN	1982	OB. Moskwa [RUS]	B	4	
<i>Anthericum liliago</i> L.	R	OB Łódź	1998	?	B	5	
			1992	Bielinek n. Odą	B	4	
		Arb. Bol.	1996	OB. PAN	A	4	
		OB UJ	?	?	B	4	
		OB UMCS	1996	OB. UW	A	5	
		OB PAN	1981	OB. IHAR	C	4	
			1989	Grędziec Szczeciński	B	4	
			1990	Pamięcin k. Gorzowa Wlkp.	B	4	

<i>Athericum liliago</i> L.	R	OB UW.	1989	Grzędziec Szczeciński	A	3	
		ORL Wr.	1978	OB. Rostock [D]	B	4	
		OB UAM	1987	Bielinek n.Odą	D	4	
			1987	Gorzów Wlkp.	D	4	
			1987	Pamięcin k.Gorzowa Wlkp.	D	4	
			1987	Stara Rudnica	D	4	
			1987	Wieprzycze	D	4	
			1988	Grzędziec Szczeciński	D	4	
			1988	Siekierki	D	4	
			1989	Wolin-Zalesie	D	4	
		OB UW.	1996	Pamięcin k.Gorzowa Wlkp.	E	4	
<i>Artemisia absinthium</i> var. <i>calcigena</i> Rehmann	R	OB UJ	?	?	A	1	
		OB UW.	1992	Pieniny	A	3	
<i>Artemisia eriantha</i> Ten.	R	GOB	1986	Tatry	B	3	
<i>Artemisia pontica</i> L.	R	OB UMCS	1991	Hortobagy [HUN]	E	4	sam.
		OB UAM	1988	? [HUN] [OB. Budapeszt]	A	4	
<i>Asplenium adiantum-nigrum</i> L.	Ex	OB UW.	1996	Gozdnik	B	1	k
<i>Asplenium cuneifolium</i> Viv.	R	OB UW.	1996	Książnica, Przemilów	B	1	k
<i>Astragalus australis</i> (L.) Lam.	R	GOB	1953	Tatry	B	5	
		OB UW.	1987	? [GOB]	A	3	
<i>Astragalus frigidus</i> (L.) A.Gray	R	GOB	1988	Tatry	A	2	
<i>Astragalus penduliflorus</i> Lam.	V	OB IHAR	1998	Valais [SUI] [OB. Geneve]	A	3	
			1998	Place Moulin, Valpelline [ITA] [OB. Cogne - Aosta]	A	1	
			1998	Lataret, Haute Alpe [FRA] [OB. Grenoble]	A	1	
			1998	Val-d'Iserre, Savoie [FRA] [OB. Paris]	A	4	
		GOB	1979	Tatry	B	5	
<i>Atriplex littoralis</i> L.	R	OB UW.	1994	Jutland Djursland [DK] [OB. Aarhus]	C	5	
<i>Atriplex longipes</i> Drejer	R	GOB	1990	Tatry Słowackie [SVK]	A	3	
<i>Bacothryon alpinum</i> (L.) T.V.Egorova	V	OB UW.	1998	J.Chylniki, Puszcza Augustowska	B	3	
<i>Bacothryon caespitosum</i> A.Dietr.	V	GOB	1990	Tatry Słowackie	A	3	
		OB UW.	1998	J. Chylniki, Puszcza Augustowska	B		
<i>Baldellia ranunculoides</i> (L.) Parl.	E	OB UAM	1999	przyw. kolekcja	A	4	
		OB UW.	1999	OB. Oldenburg [D]	B	4	
<i>Bellardiachloa violacea</i> (Bellardi) Chiov.	V	GOB	1979	Tatry	A	2	
<i>Betula humilis</i> Schrank	V	Arb. Bol.	1995	Siedliszcze k.Dubienki	A	3	
		OB UJ	?		A	4	
		OB UMCS	1994	J.Usćwierz, Poj. Łęczyńsko-Włodawskie	A	4	
		OB Łódź	1997	?	A	4	
		OB PAN	1993	rez. Łąki Ślesieńskie	A	1	
			1997	Arb. Rogów	A	1	
			1996	okolice Parczewa	A	1	
		OB UW.	1996	Poleski PN	A	2	
			?	?	A	4	
		OD Pozn.	1994	Ślesin k. Nakła	A	4	
		Arb. Rogów	1952	Kórnik + Graz [D] + Białowiecki PN + Skępe + Dysk.Lublińska [OB. UMCS]	C	4	
		OB UAM	1956	Arb. Rogów	A	4	
			1994	J.Usćwierz, Poj. Łęczyńsko-Włodawskie	A		ml.

<i>Betula nana</i> L.	V	IRIPZ	1998	Góry Izerskie	A	1	
			1993	Gdańsk - szkoła	A	2	
		Arb. Bol.	?	Linje, k.Dąbrowy Chelmińskiej	A	3	
		OB UMCS	1993	Puławy – prywatna kolekcja	A	4	
		OB Łódź	1993	?	B	4	
		OB PAN	1993	OB. Oslo [NOR]	A	1	
			1999	OB. UMCS	A	2	
			1999	OB. Turku [FIN]	A	2	
			1994	Linje, k.Dąbrowy Chelmińskiej	A	3	
		OB UW.	1991	Piaseczno - szkoła	A	2	
		OD Pozn.	1994	Linje, k.Dąbrowy Chelmińskiej	A	4	
		ORL Wr.	1999	okolice Oslo [NOR]	A	3	ml.
			1999	Vaga, Bessheim [NOR]	A	3	ml.
			1999	Laevdal, Fillefjell [NOR]	A	3	ml.
		Arb. Rogów	1948	OB. UW	A	4	
		OB UAM	1955	Tatry	A	4	
			1986	OB. Oslo [NOR]	A	4	
			1991	Plw. Skandynawski [?]	A	4	
		Wojsl.	1999	torfowisko Zieloniec	E	1	
		OB UW.	1996	torfowisko Zieloniec	E	2	
<i>Betula x oycoviensis</i> Besser	V	OB UJ	1960	Hamernia, Dol. Prądnika	A	4	b
		OB UMCS	1967	rez. Ojców, Ojcowski PN	A	4	
		Arb. Rogów	1948	rez. Ojców, Ojcowski PN (OB. UW)	C	4	
		OB UAM	1956	rez. Ojców, Ojcowski PN	A	4	
		OB UW.	1959	Kraków [prof. Szaferowa]	A	3	
<i>Bupleurum rotundifolium</i> L.	E	ORL Wr.	1998	Drezno [D]	B	4	sam.
<i>Callianthemum coriandrifolium</i> Rchb.	R	GOB	1953	Tatry	A	5	
		OB PAN	1998	GOB	A	3	
		OB UAM	1995	OB. Brno [CZE]	B	4	
<i>Campanula barbata</i> L.	V	OB UMCS	1997	OB. Graz [A]	A	5	
		OB UW.	08. 1995	Masyw Śnieżnika	C	4	
<i>Campanula latifolia</i> L.	R	OB UMCS	1975	Bystrzyca Kłodzka	B	4	
		OB PAN	1995	OB. Kiel [D]	A	1	
		OB UW.	?	?	B	4	
		OB UW.	1996	?	A	4	
<i>Campanula scheuchzeri</i> Vill.	R	OB PAN	1996	OB. Jena [D]	C	4	b
<i>Campanula serrata</i> (Kit.) Hendrych	V	GOB	1989	Tatry	A	3	
		OB PAN	1994	Velka Fatra [SVK] [OB. Bratislava]	C	4	
<i>Cardamine resedifolia</i> L.	R	OB UAM	1998	okolice Morskiego Oka	B	2	
<i>Carex davalliana</i> Sm.	V	OB UAM	1994	OB. Aachen [D]	A	4	
<i>Carex divulsa</i> Stokes	R	OB UAM	?	?	A	4	
<i>Carex ligerica</i> J.Gay	R	OB UW.	1991	Rubinków k.Torunia	E	4	
<i>Carex limosa</i> L.	V	OB UW.	1996	Błędziski, Puszcza Romnicka	A	1	
<i>Carex parviflora</i> Host	R	GOB	1999	Tatry	A	1	
<i>Carex pauciflora</i> Lightf.	V	GOB	1988	Tatry	A	2	
<i>Carex punctata</i> Gaudin	I	OB UAM	1972	OB. UAM	A	4	
<i>Carex repens</i> Bellardi	R	OB UW.	1994	Toruń	A	4	
		OB UAM	1993	Jajtawy	A	4	
<i>Carex strigosa</i> Huds.	V	OB UAM	1996	Puszcza Bukowa pod Szczecinem	B	4	

<i>Carex umbrosa</i> Host	R	OB UAM	1976	OB. Praga [CZE]	A	4	
<i>Carlina onopordiifolia</i> Besser	V	Arb. Bol.	1995	OB. UJ	A	2	
		OB UJ	1988	Racławice	B	4	
		OB UMCS	1960	rez. Stawska Góra k.Chelma	B	4	
		OB Łódź	1992	okolice Pińczowa	B	4	
		OB PAN	1995	Goślinowo - szkołka	A	1	
			1998	Rogów k.Zamościa	A	5	
		Arb. Rogów	?	?	A	4	
		OB UAM	1989	rez. Wały	C	4	sam.
<i>Centaurea kotschyana</i> Heuff. ex W.D.J.Koch	R	Arb. Bol.	1995	Bieszczady Zach.	B	4	
		OB UJ	1995	Bieszczady	A	4	
<i>Centaurea kotschyana</i> Heuff. ex W.D.J.Koch	R	OB UMCS	1992	OB. Linz [A]	A	5	
			1998	Krzemień, Bieszczady	A	5	
	R	OB PAN	1997	Wolosate, Bieszczady	D	2	
		OB UW.	1994	Bieszczady	A	4	
			?	?	B	3	
		Arb. Rogów	?	?	A	4	
		OB UAM	1995	Bieszczady	A	4	
<i>Centaurea triumfettii</i> All.	R	OB UW.	1994	Jaworzynka Miętusia, Tatry	A	3	
<i>Cerastium alpinum</i> L.	R	OB PAN	1998	Graz, Stadgarten [A]	B	2	
<i>Cerasus fruticosa</i> Pall.	V	Arb. Bol.	1979,1980,1985,	Ciemny Kąt, Kotlina Sandomierska	C	4	
		OB UJ	1992	? [SVK]	A	4	
		OB UMCS	1967	Czumów k.Hrubieszowa	A	4	
			1977	?	B	4	
		OB PAN	1986	Góra Żelejowa k.Chęciny	B	4	
		OB UW	1990	Dwikozy k.Sandomierza	A	4	
			1955	Modlin	A	4	
		OB. Łódź	1993	okol. Pińczowa	B	4	
		ORL Wr.	1999	Kolonia Guzówka	B	3	ml.
		Arb. Rogów	1972	Hainburg/Donau [A] + Nadleśnictwo Ćmielów	B	4	
		OB UAM	1963	Chęciny	A	4	
			1993	Lopiennik k.Krasnegostawu	A	4	
		OB UW.	1987	okolice Leżajska	B	4	
<i>Ceratophyllum platyacanthum</i> Cham.	I	Arb. Rogów	?	?			
<i>Chamaecytisus albus</i> (Hacq.) Rothm.	R	Arb. Bol.	1985	Gródek n.Bugiem, Wołyń Zach.	A	3	
		OB UMCS	1967	Czumów n.Bugiem	B	4	
		OB UW.	1994	Czumów n.Bugiem	A	3	
			?	?	A	3	
		Arb. Rogów	1993	OB. UMCS	A	4	
		OB UAM	1999	Czumów n.Bugiem	A	3	
		OB UW.	1997	OB. Cluj-Napoca [ROM]	A	1	
<i>Chamaedaphne calyculata</i> (L.) Moench	E	OB Łódź	1999	?	A	2	
		OB PAN	1996	OB. Michigan [USA]	A	2	
			1992	OB. Potsdam [D]	C	3	
		Arb. Rogów	1992	OB. Potsdam [D]	A	4	
		OB UAM	1995	Kampinoski PN	A	3	
		Arb.Wojśł.	1995	OB. Tübingen [D]	A	1	
		OB UW.	1989	OB. Tübingen [D]	A	1	
<i>Chrysosplenium oppositifolium</i> L.	R	OB UAM	1985	Dol. Jaszczurza, Gorce	C	4	

<i>Cirsium decussatum</i> Janka	R	Arb. Bol.	1985	Posada Rybotycka, Pogórze Przemyskie	C	4	
		OB UJ	1997	Posada Rybotycka [Arb. Bol.]	A	4	
		OB UMCS	1994	Rybotycze	C	4	sam.
		OB PAN	1988	Posada Rybotycka [Arb. Bol.]	B	4	
		OB UW.	1993	Brylińce	B	4	
		OB UW.	1990	Arb. Bol.	A	4	
<i>Cirsium waldsteinii</i> Rouy	V	OB UMCS	1998	Kopa Bukowska, Bieszczady	C	4	
		OB PAN	1998	Smerek, Bieszczady	B	1	
<i>Cnidium dubium</i> (Schkuhr) Thell.	V	OB UAM	1999	Miąskowo k.Środy Wlkp.	A	?	
<i>Cochlearia polonica</i> E.Fröhl.	Ex	OB PAN	1979	źródła rz. Centurii	D	4	b
		OB UW.	1999	OB. PAN	B	4	
<i>Cochlearia tatras</i> Borbás	R	GOB	1990	Tatry	B	5	
		OB PAN	1998	GOB	A	1	
		OB UAM	1998	przel. Pod Chłopkiem	A	4	
<i>Coeloglossum viride</i> (L.) Hartm.	V	GOB	1971	Tatry	B	5	
<i>Conioselinum tataricum</i> Hoffm.	R	GOB	1988	Tatry	A	4	
<i>Corallorhiza trifida</i> Châtel.	V	GOB	1980	Tatry	A	1	
<i>Cornus suecica</i> L.	Ex	OB PAN	1997	Chibiny [RUS]	B	4	
		OB UW.	1998	Langfjord [NOR]	A	1	
<i>Cortusa matthioli</i> L.	R	OB IHAR	1980	prawdopodobnie Gdańsk	A	1	
		GOB	1976	Tatry	A	5	
		IRIPZ	1995	OB. Geneve [SUI]	A	5	
		OB PAN	1999	Tatry	E	1	b
		OB UW.	1998	?	A	1	
		ORL Wr.	1997	OB. Bochum [D] + OB. Rotterdam [NL]	A	4	
		Arb. Rogów	?	?	A	4	
		OB UAM	?	?	A	4	
<i>Corydalis pumila</i> (Host) Rechb.	V	OB PAN	1986	Kamieniec k.Szczecina	D	4	
		OB PAN	1994	Jordanowo	E	4	
			1992	Półczyn Zdrój	B	3	
<i>Cotoneaster tomentosus</i> (Aiton) Lindl.	R	OB UMCS	1975	OB. UW	A	4	
		OB UW.	?	?	A	1	
		OD Pozn.	1986	Dol. Białego, Tatry	A	5	
		Arb. Rogów	1950	Arb. Kórnik	A	4	
		OB UAM	?	Arb. Kórnik	A	4	
			1985	OB. Tübingen [D]	A	4	
<i>Cyclamen purpurascens</i> Mill.	V	ORL Wr.	1990	OB. Brno [CZE]	A	3	
		OB UAM	1993	Leicester [GB]	A	4	
		OB UW.	1989	? [JUG]	A	4	
<i>Cypripedium calceolus</i> L.	V	GOB	1953	Tatry	B	5	
		OB UMCS	1972	Lopiennik k.Krasnegostawu	A	1	
			1973	rez. Obroc, Roztocze	A	1	
		OB PAN	1980	Żydowo	A	1	
			1994	? [BLR]	A	1	
			1998	Stary Zalom	A	3	
		OB UAM	1996	okolice Sandomierza	A	4	
<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soó	V	GOB	1977	Tatry	A	2	
		OB UAM	1998	Graver, Alpy [ITA]	A	4	
<i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soó	V	GOB	1971	Tatry	A	5	
		OB PAN	1998	Muszkowice, Dolny Śląsk	B	4	
		OB PAN	1991	Jaktorów k.Żyrardowa	A	4	
		OB UW.	1996	OB. Oslo [NOR]	C	1	

<i>Daphne cneorum</i> L.	V	Arb. Bol.	1989	Kobyłe, Kotlina Sandomierska	A	3	
		OB IHAR	1998	Bydgoszcz - szkoła	A	3	
		OB UMCS	1978	Arb. Rogów	A	1	
		OB Łódź	1998	?	A	3	
		OB PAN	1980	Zakład Doświadczalny PAN - Kórnik	A	3	
			1979	Zakład Doświadczalny PAN - Kórnik	D	3	
		OB UW.	1995	Rokietnica - szkoła	A	4	
		Arb. Rogów	1960	Arb. Rogów	A	4	
<i>Dianthus gratianopolitanus</i> Vill.	R	IRIPZ	1995	OB. Munster [D]	B	4	
		OB Łódź	1999	OB. Caen [FRA]	B	?	
		OB PAN	1980	OB. UW.	A	5	
		OB UAM	1993	rez. Goździł Siny, Grzybno	C	4	
<i>Dianthus nitidus</i> Waldst. & Kit.	Ex	GOB	1968	Tatry [SVK]	C	3	
		OB UMCS	1997	? [SVK] (OB. Praga)	B	4	sam.
		OB PAN	1998	GOB	B	3	
		OB UAM	1989	Wuppertal [D]	A	4	
		OB UW.	1997	OB. Geneve [SUI]	B	3	
<i>Dianthus superbus</i> L.	V	OB IHAR	1998	Selec [UKR]	B	5	
		IRIPZ	1993	OB. Cluj-Napoca [ROM]	B	4	
		OB UMCS	1996	Ciechanki k.Łęcznej	B	4	
		OB Łódź	1995	OB. Berlin [D]	B	4	
			1997	okolice wsi Żuków	A	1	
		OB PAN	1997	OB. UW	E	4	
			1989	między Brwinowem a Jaktorowem k.Warszawy	B	4	
		OB UW.	1992	Warszawa-Wawrzyszew	B	4	
			?	?	B	4	
		ORL Wr.	1995	OB. Halle [D]	B	4	
		Arb. Rogów	1998	okolice Ołomuńca [CZE]	B	4	
		OB UAM	1999	Miąskowo k.Środy Wlkp.	A	?	
		OB UW.	1995	Sulistrowiczki	D	2	
<i>Dictamnus albus</i> L.	E	OB Łódź	1987	?	A	1	
			1998	?	A	1	
		Arb. Bol.	1990	OB. UMCS	A	4	
		IRIPZ	1994 i 1995	Oliwa, park + Arb. Rogów + przyw. kolekcja	B	4	
		OB UJ	?	?	A	4	
		OB UMCS	1965	OB. UW	B	4	
			1994	Kulin k.Włocławka (OB. UAM)	A	4	
		OB Łódź	1992	Bielinek n.Odrą	A	5	
		OB PAN	1975	Inst. Sadownictwa, Skierniewice	C	4	b
		OB UW.	1979	okolice Plocka	B	4	
			?	?	B	4	
			1990	OB. UAM	A	4	
		OD Pozn.	1985	Kulin k.Włocławka	B	4	
		Arb. Rogów	?	?	B	4	
		OB UAM	1965	Kulin k.Włocławka	D	4	
			1987	rez. Grabowiec	A	4	
		OB UW.	1 1996	Kulin k.Włocławka	E	3	
<i>Dorycnium germanicum</i> (Gremli) Rikli	R	OB Łódź	1993	okolice Pińczowa	A	4	
		OB UW.	1993	OB. Dreżno [D]	A	4	
		OB UAM	1979	OB. Bazylea [SUI]	A	4	

<i>Dorycnium herbaceum</i> Vill.	Ex	OB IHAR	1998	Monte Nudo, Lago Maggiore [ITA] [OB. Graz]	B	4	
		OB UMCS	1999	Distr. Bistrita-Nasaud [ROM] [OB. UW]	A	2	ml.
		OB UW.	1992	Distr. Bistrita-Nasand [ROM]	A	4	
		OB UAM	1995	OB. Berlin Dahlem [D]	A	4	
<i>Dracocephalum ruyshiana</i> L.	V	OB IHAR	1979	OB. Trondheim [NOR]	B	4	
		OB UMCS	1963	OB. UW	B	4	
		OB PAN	1994	OB. Jena [D]	A	3	b
			1987	okolice Labiszyna k. Bydgoszczy	A	2	
		OB UW.	1987	?	A	3	
			1989	OB. Munchen [D]	A	3	
		ORL Wr.	1999	Marburg [D]	A	4	
		Arb. Rogów	?	?	A	4	
		OB UAM	1993	OB. Champex [SUI]	A	4	
		OB UW.	1993	Staroścín - przyw. kolekcja	A	4	
<i>Drosera anglica</i> Huds.	V	OB UW.	1997	?	A	3	
<i>Drosera intermedia</i> Hayne	V	OB UW.	1998	Góry Izerskie	C	1	
<i>Drosera rotundifolia</i> L.	R	GOB	1980	Tatry	A	3	
		OB PAN	1998	Redlany k. Kielc	A	1	
		OB UW.	1996	Błędziszki, Puszcza Romincka	B	5	
<i>Dryopteris villarii</i> (Bellardi) Woyw. ex Schinz & Thell.	R	GOB	1987	Tatry	A	5	
<i>Echium russicum</i> J.F. Gmel.	E	OB UMCS	1967	Czumów k. Hrubieszowa	C	4	
		OB Łódź	1998	? [ROM] [OB. Cluj-Napoca]	B	4	
		OB UW.	1994	Retzat, Distr. Hunedoara [ROM]	A	5	
			1995	Czumów k. Hrubieszowa	A	5	
			1996	Zan de Campie, Distr. Mures [ROM]	A	5	
		Arb. Rogów	?	?	A	4	
		OB UAM	1995	Czumów k. Hrubieszowa	C	4	
<i>Eleocharis parvula</i> (Roem. & Schult.) Link ex Bluff, Nees & Schauer	V	OB UW.	1998	J. Gopło	ok. 1m2	3	
<i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz	V	GOB	1976	Tatry	B	4	
		OB PAN	1992	Janów k. Warszawy	B	3	
		OB UW.	1976	Puszcza Kampinoska	C	4	
		OB UAM	1998	Poznań, Strumień Junikowski	A	4	
<i>Erigeron hungaricus</i> (Vierh.) Pawl.	R	GOB	1974	Tatry	B	4	
		OB UW.	?	?	A	3	
<i>Erigeron uniflorus</i> L.	R	GOB	1971	Tatry	A	5	
		Arb. Rogów	?	?	B	4	
		OB UAM	1998	I.V. Remes [FRA]	A	4	
<i>Erysimum pinniticum</i> (Zapal.) Pawl.	V	Arb. Bol.	1987	Zielone Skalki, Pieniny	E	4	sam.
		OB UJ	1980?	Czorsztyn, Pieniny	A	5	
		OB UMCS	1994	Pieniny [OB. UW]	B	4	sam.
		OB PAN	1997	Arb. Bol.	C	4	
		OB UW.	1991	Pieniny	C	4	
<i>Euphorbia epithymoides</i> L.	V	OB IHAR	1978	Przeds. Zielni i Usług Kom. Bydgoszcz	B	4	
		OB UMCS	1965	OB. UW.	B	4	sam.
			1967	Lublin - przyw. kolekcja	B	4	sam.
			1977	? [HUN] [OB. Vacratot]	A	4	
		OB PAN	1980	OB. UMCS	A	3	
		OB UW.	1987	?	A	4	
			?	?	C	4	
		ORL Wr.	1999	Marburg [D]	A	4	
		OB UAM	1987	Podwarpie k. Siewierza	D	4	
		OB UW.	1996	Ujejsce-Podbuczyn	E	4	
<i>Festuca amethystina</i> L.	V	OB Łódź	1997	OB. Monachium [D]	B	4	
		OB UW.	?	?	A	4	
		OB UAM	1986	?	C	4	

<i>Festuca pseudodalmatica</i> Krajina ex Domin	R	OB UMCS	1970	OB. Debrecen [HUN]	C	4	
<i>Festuca pseudovina</i> Hack. ex Wiesb.	R	OB IHAR	1982	?	E	4	
<i>Fritillaria meleagris</i> L.	E	Arb. Bol.	1976 + 1985	Krówniki k.Medyki	C	4	
		IRIPZ	1997	przyw. kolekcja	A	3	
		OB PAN	1997	Krówniki k.Medyki	A	1	
		OB UW.	1991	Krówniki k.Medyki	C	4	
		ORL Wr.	1983 + 1995	OB. Praga [CZE] + OB. Berlin [D]	B	3	
		Arb. Rogów	?	?	A	4	
		OB UAM	?	?	B	4	
		Wojśł.	1996	Krówniki k.Medyki	A	2	
		OB UW.	1995	Krówniki k.Medyki	B	1	k
<i>Gagea arvensis</i> (Pers.) Dumort.	R	IRIPZ	lata 50-te	?	C	4	
		OB PAN	1997	między Kijewem a Grucznem k. Chelмна	A	2	
<i>Gagea spathacea</i> (Hayne) Salisb.	V	OB PAN	1991	rez. Dęby Wilczkowskie k.Szczecinka	A	1	
			1991	Kartuzy	A	1	
<i>Galium cracoviense</i> Ehrend.	R	OB Łódź	1999	okolice Olsztyna k.Częstochowy	B	2	
<i>Gentiana pneumonanthe</i> L.	V	OB PAN	1989	Tomposków k.Tomaszowa	A	1	
		OB UW.	1993	Bagna Biebrzańskie	A	4	
			1998	Warszawa - Las Bemowski	A	5	
		OB UAM	1999	Miąskowo k.Srody Wlkp.	A	?	
		OB UW.	1995	Sulistrowiczki	C	4	k
<i>Helleborus purpurascens</i> Waldst. & Kit.	R	Arb. Bol.	1988	Male Jasło, Bieszczady Zach.	A	4	
		OB UJ	1997	Bieszczady	B	4	
		OB UMCS	1980	OB. Marburg [D]	B	4	sam.
		OB UW	1977	Bieszczady	A	4	
		ORL Wr.	1997	OB. Tartu [FIN]	A	3	
<i>Hierochloë australis</i> (Schrud.) Roem. & Schult.	R	IRIPZ	lata 50-te	?	A	4	
		OB UW.	1999	?	A	3	
		Arb. Rogów	?	?	B	4	
<i>Hierochloë odorata</i> (L.) P.Beauv.	R	OB IHAR	1980	?	E	4	
		IRIPZ	lata 50-te	?	D	4	
		OB UMCS	1972	OB. Helsingborg [D]	E	4	sam.
		OB Łódź	1963	?	E	4	
		OB PAN	1980	OB. IHAR	D	4	
		OB UW.	1985	Puszcza Białowieńska	E	3	
			?	?	C	2	
		ORL Wr.	1965	Jurcz k.Lęgniwy	E	4	
		OB UAM	1991	OB. Tallin [EST]	D	4	
		OB UW.	1988	?	E	4	
<i>Iris aphylla</i> L.	E	Arb. Bol.	1987	Kąty k.Zamościa, Wołyń Zach.	B	3	
		IRIPZ	1993	OB. Essen [D]	A	4	
		OB UMCS	1967	Czumów k.Hrubieszowa	D	4	
			1967	rez. Broczówka k.Skierbieszowa	E	4	
			1973	Tarnogóra k.Izbicy	E	4	
			1990	Kazimierz Dolny	E	4	
			1993	Szczecyn-Kamienna Góra k.Gościeradowa	B	4	
			1994	Sobianowice k.Lublina	C	4	
			1998	Zawadówka k.Chelma	A	2	ml.
		OB PAN	1981	Czumów [OB. Lublin]	B	4	
			1990	Tarnogóra k.Izbicy	A	1	
		OB UW.	1989	? [OB. UAM]	B	3	
			?	Lubelszczyzna	B	3	
			?	Tarnogóra k.Izbicy	B	3	
		ORL Wr.	1995	Afdeling	A	4	
			1997	OB. Rotterdam [NL]	A	4	
		Arb. Rogów	?	?	B	4	

<i>Iris aphylla</i> L.	E	OB UAM	1994	Tarnogóra k.Izbicy	C	4	
		OB UWr.	1996	rez. Biała Góra k.Tunelu	E	4	
			1975	? [UKR] [OB. Lwów]	D	4	
		OB PAN	1980	OB. UMCS	B	4	
		OB UW.	1984	OB. PAN	B	3	
		ORL Wr.	1995	OB. Moskwa [RUS] + OB. Berlin [D]	B	3	
		Arb. Rogów	1994	Dusseldorf [D]	B	4	
		OB UAM	?	?	A	4	
<i>Iris sibirica</i> L.	V	Arb. Bol.	1980	Krówniki Długoloza, Kotlina Sandomierska	D	4	
		OB UMCS	1992	Bagno Bubnów, Poj. Łęczyńsko-Włodawskie	D	4	
		OB Łódź	1992	?	C	4	
		OB UW.	1974	Lasy Łochowskie	C	4	
			1995	Warszawa-Wawrzyszew	C	4	
		ORL Wr.	1997	Siedlce	C	3	
		Arb. Rogów	?	?	B	4	
		OB UAM	1996	Nowinki k.Poznania	D	4	
			1997	Sulistrowiczki	C	4	
			1997	Taczanów k.Ostrowa Wlkp.	A	1	
			1997	Warszawa-Wawrzyszew	A	4	
		Arb. Wojsl.	1998	OB. UWr.	B	2	
<i>Juncus triglumis</i> L.	V	OB UWr.	?	?	A	4	
		OB UWr.	1995	Sulistrowiczki	A	1	k
<i>Juniperus sabina</i> L.	V	GOB	1985	Tatry	B	3	
<i>Juniperus sabina</i> L.	V	IRIPZ	lata 50-te	prawdopodobnie Arb. Rogów	A	4	
		OB UJ	?	?	C	2	
		OB UMCS	1998	Pieniny [Arb. Kórnik]	A	1	
		OB Łódź	1970	?	A	4	
		OB UW.	1956	?	A	3	
			?	?	A		
		OD POzn.	?	?	A	3	
		Arb. Rogów	1953	Arb. Kórnik	B	4	
		OB UAM	?	?	A	4	
		OB UWr.	1987	Miejskie Przedsięb. Zieleni Bielsko-Biała	A	4	
<i>Lasertium archangelica</i> Wulfen	R	OB PAN	1998	Babiogórski PN	A	2	
<i>Lathyrus latifolius</i> L.	V	IRIPZ	lata 50-te	?	A	4	
		OB UMCS	1983	OB. Wien [A]	B	4	sam.
		OB PAN	1981	OB. Berlin Dahlem [D]	A	5	
		OB UW.	1994	?	B	4	
		OB UAM	1987	Dębska Wola k.Morawicy	B	4	
		Arb. Wojsl.	1998	OB. UAM	B	4	
		OB UWr.	1997	OB. UAM	D	4	
		OB UMCS	1974	OB. Ateny [GRE]	C	4	
<i>Lathyrus nissolia</i> L.	R	OB PAN	1997	OB. UMCS	A	4	
		ORL Wr.	1999	Ulm [D]	A	5	
		OB UAM	?	?	A	4	
		OB UWr.	1999	OB. UMCS	C	4	
		OB PAN	1990	Polana Polichno	A	4	
		Arb. Bol.	1987, 1983-85	Doł. Terebowca, Bieszczady Zach.	E	4	sam.
<i>Lathyrus pannonicus</i> (Jacq.) Garcke <i>Leucoium vernum</i> L. subsp. <i>vernum</i>	V	IRIPZ	1997	pryw. kolekcja	A	3	
		OB UJ	1986	Szczeliniec, Sudety	D	4	
		OB PAN	1997	Śnieżycowy Jar k.Gniezna	B	3	
		OB UW.	1973	Miroszów k.Jeleniej Góry	B	1	
		OD Pozn.	1972	Starczanowo k.Obornik	C	4	
		ORL Wr.	przed 1989	?	B	3	
		Arb. Rogów	?	?	B	3	
		OB UAM	1989	Śnieżycowy Jar k.Gniezna	A	4	
		Wojsl.	nat. stan.	naturalnie	E	4	
		OB UWr.	1979	rez. Muszkowice		4	

<i>Ligularia sibirica</i> (L.) Cass.	E	OB Łódź	1995	Pakosław k. Ilży	A	4	
		ORL Wr.	1997	OB. Göttingen [D]	A	1	
			1997	OB. UMCS	A	1	
		Rogów	1998	Pakosław k. Ilży	B	4	
		OB UW.	1988	?	A	4	
			1984	Ząb	A	1	
		OB UAM	1989	OB. Nancy [FRA]	A	5	
<i>Linaria odora</i> (M.Bieb.) Fisch.	V	OB UW.	1997	Słowiński PN	A	1	
<i>Linum austriacum</i> L.	V	Arb. Bol.	1985	Przemysł, Pogórze Przemyskie	C	4	sam.
		OB IHAR	1998	Kozielec	B	4	
			1988	OB. Lipsk [D]	B	4	
		OB PAN	1980	OB. Berlin-Dahlem [D]	D	4	
		OB UW.	1992	?	A	5	
		ORL Wr.	1998	?	A	4	
		OB UAM	1996	Winna Góra k. Przemysła	E	4	
		OB UW.	1986	Arb. Bol.	D	4	
<i>Linum hirsutum</i> L.	V	Arb. Bol.	1987	Wały k. Miechowa	B	4	
		OB PAN	1998	okolice Pińczowa	A	1	
		OB UW.	1998	Gacki k. Pińczowa	A	4	
		OB UAM	1997	Wały k. Miechowa	B	4	
		OB UW.	1993	?	B	4	
<i>Liparis loeselii</i> (L.) Rich.	V	OB UW.	1988	Puszcza Augustowska	C	1	k
<i>Lithospermum purpureoaceruleum</i> L.	R	OB UJ	?	?	E	4	
		OB UMCS	1969	OB. Poznań	D	4	
			1994	Bielinek n. Odrą [OB. Poznań]	B	3	
		OB PAN	1987	Bielinek n. Odrą [OB. Poznań]	C	4	
		OB UW.	1991	Bielinek n. Odrą	C	2	
		ORL Wr.	przed 1989	?	B	3	
		OB UAM	1963	Bielinek n. Odrą	E	4	
<i>Lolium remotum</i> Schrank	E	OB IHAR	1986	OB. Rennes [FRA]	E	4	
<i>Lythrum hyssopifolia</i> L.	V	OB UMCS	1997	Aude, Villedubert [FRA] {OB. Liege}	B	4	
<i>Lythrum virgatum</i> L.	I	OB IHAR	1980	OB. Cluj-Napoca [ROM]			
		OB UMCS	1975	Samara, śr. Wołga [RUS] {OB. Kujbuszew}	B	4	
		OB PAN	1994	OB. UW	B	4	
<i>Lythrum virgatum</i> L.	I	OB UW.	?	?	A	5	
<i>Marsilea quadrifolia</i> L.	I	Arb. Bol.	1987	J. Goczałkowickie {OB. UW}	E	4	
		OB PAN	1999	Arb. Bol.	1 m2	2	
		OB UW.	?	Arb. Bol.	A	1	
		Arb. Rogów	?	?	A	4	
		OB UAM	?	?	1 m2	1	
<i>Melica ciliata</i> L.	I	OB UMCS	1974	OB. Halle [D]	A	4	
		OB Łódź	1998	OB. Antwerpia [B]	B	4	
		OB PAN	1981	OB. Tapioszele [HUN]	B	4	
		OB UAM	1999	OB. IHAR	A	1	
		OB UW.	1996	prawdopodobnie Wien [A]			
<i>Muscari comosum</i> (L.) Mill.	R	Arb. Bol.	1988	Wólka Łabuńska, Wołyn Zach.	A	4	
		OB IHAR	1979	Centr. Nasiennictwa Ogr. i Szkółk. Toruń	E	4	
		OB UMCS	1968	okolice Coimbry [POR] {OB. Coimbria}	A	4	
			1975	okolice Coimbry [POR] {OB. Coimbria}	A	4	
		OB PAN	1981	OB. Rostock [D]	A	3	
			1991	Chomęciska k. Zamościa	B	4	
		ORL Wr.	przed 1989	?	B	4	
		OB UAM	1987	OB. UMCS	B	4	

<i>Myosotis stenophylla</i> Knaf	Ex	OB UJ	?	Bieszczady	A	1	
<i>Nasturtium microphyllum</i> (Boenn.) Rchb.	R	OB UAM	1998	OB. Berlin Dahlem [D]	A	4	
<i>Nymphoides peltata</i> (S.G.Gmel.) Kuntze	V	Arb. Bol.	1987	Zator, Kotlina Sandomierska	C	3	
		OB UMCS	1997	Arb. Bol.	A	1	
		OB PAN	1995	Katowice - szkoła	A	4	
			199	Starorzecz Nidy k.Wislicy	B	4	
		OB UW.	?	?	D	3	
		OD Pozn.	1999	Pogrzebień k.Raciborza - pryw. kolekcja	A	1	
		OB UAM	?	?	C	4	
		Arb. Wojsl.	1999	Arb. Syców	C	4	
		OB UW.	?	?	C	4	
<i>Onobrychis montana</i> DC.	R	GOB	1984	Tatry	B	5	
		OB UW.	1996	Schönige Platte, Berner Oberland [SUI]	A	1	
<i>Orchis mascula</i> (L.) L.	V	GOB	1973	Tatry	A	4	
<i>Osmunda regalis</i> L.	V	OB UW.	1990 1999	Warszawa - szkoła	A	4	
		Arb. Bol.	1985, 1993	Przysów, Kotlina Sandomierska	B	4	
		OB UJ	?	?	B	4	
		OB UMCS	1995	OB. UJ	A	1	
			1995	OB. UAM	A	1	
			1998	Ruda Jastkowska, Łasy Janowskie	A	1	
		OB Łódź	1999	?	A	2	
		OB PAN	1993	Uroczysko Błota, Złoczew	B	4	
		OB UW.	1958	?	B	5	
			?	?	A	5	
		ORL Wr.	przed 1989	?	A	4	
		Arb. Rogów	?	?	A	4	
		OB UAM	1969	Drożkowe Łąki	A	4	
			1987	Brzeziny	A	4	
			1987	Węglewice	A	4	
			1987	rez. Wilcze Uroczysko	A	4	
<i>Oxyccoccus microcarpus</i> Turcz. ex Rupr.	V	OB PAN	1997	Dury k.Świecia	B	2	
<i>Oxytropis campestris</i> (L.) DC. subsp. <i>campestris</i>	R	OB UAM	1989	OB. Tübingen [D]	A	4	
		OB UW.	1996	OB. Geneve [SUI]	A	4	
<i>Oxytropis carpatia</i> R.Uechtr.	I	GOB	1990	Tatry	A	1	
<i>Padus petraea</i> Tausch	R	OB UJ	ok. 1930	Tatry	A	3	
<i>Pedicularis hacquetii</i> Graf	I	GOB	1994	Tatry	A	1	
<i>Pinus x rhaetica</i> Brügger	V	Arb. Bol.	1999	Arb. Syców	A	1	
		OD Pozn.	1984	rez. Bór na Czerwonym	C	4	
		OB UW.	1996	Torfwisko Zieleniec	E	2	
<i>Plantago atrata</i> Hoppe	R	GOB	1953	Tatry	C	4	
		OB UMCS	1986	OB. Rostock [D]	A	5	
		OB PAN	1995	GOB	B	4	
		OB UW.	1970	?	C	4	
		OB UAM	1994	Malolączniak, Tatry	A	3	
<i>Plantago coronopus</i> L.	E	Arb. Bol.	1996	OB. PAN	A	1	
		IRIPZ	1995	OB. Berlin-Dahlem [D]	A	4	
		OB PAN	1994	OB. Jena [D]	B	4	
			1998	Wisłoujście	A	2	
		OB UAM	1991	Wolin	D	4	sam.
<i>Plantago maritima</i> L.	V	Arb. Bol.	1996	OB. PAN	A	1	
		IRIPZ	1995	OB. Osnabrück [D]	B	4	
		OB PAN	1985	IRiPZ	D	4	
		OB UW.	?	?	A	1	
		OB UW.	1996	pryw. kolekcja	A	4	

<i>Poa glauca</i> Vahl	I	OB IHAR	1984	OB. Berlin-Dahlem [D]	E	4	
		OB PAN	1997	OB. IHAR	C	4	
<i>Polypodium interjectum</i> Shivas	I	OB UAM	?	?	A	2	
<i>Potentilla sterilis</i> (L.) Garcke	R	OB IHAR	1989	OB. Marburg [D]	B	4	
		OB PAN	1988	Mała Wieś k.Grójca [OB. UW]	B	4	
			1998	Puszcza Kampinoska	A	1	
		OB UW.	1970	Mała Wieś k.Grójca	C	3	
			?	?	B	3	
		OB UAM	1984	OB. Marburg [D]	A	4	
<i>Primula farinosa</i> L.	E	GOB	1970	Tatry [SVK]	A	5	
		OB UMCS	1998	OB. Bochum [D]	B	4	
		OB Łódź	1997	OB. Porrentruy [SUI]	A	4	
		OB PAN	1995	OB. Kiel [D]	A	3	
		ORL Wr.	1996	OB. Göttingen [D]	A	4	
			1996	OB. Bochum [D]			
		Arb. Rogów	1998	OB. Bochum [D]	B	4	
		OB UAM	1985	OB. Frankfurt/Men [D]	B	4	
<i>Primula halleri</i> Honck.	Ex	IRIPZ	1994	OB. Oslo [NOR]	B	4	
		OB UAM	1997	Trentino, Passa Sello [ITA]	B	4	
<i>Primula vulgaris</i> Huds.	E	OB UMCS	1990	Dębówka k.Lublina	B	4	
		ORL Wr.	1997	Duisburg [D]	A	4	
		OB UAM	1997	Dębówka k.Lublina	A	4	
<i>Prunella laciniata</i> (L.) L.	R	OB PAN	1980	OB. Rostock [D]	C	4	
			1989	Karczówka k.Kiele	B	4	
<i>Puccinellia maritima</i> (Huds.) Parl.	E	OB UW.	1989	?	C	4	
<i>Pulsatilla patens</i> (L.) Mill.	V	OB PAN	1998	Bydgoszcz - Jachcice	B	3	
			1999	Serafin k.Nowogrodu	B	2	
		Arb. Rogów	1998	OB. Cluj-Napoca [ROM]	B	4	
		OB UAM	1985	rez. Mingos	A	4	
			1997	Szubin Wieś	A	4	
		OB UMCS	1975	Ceske Stredohore, Holy Vrch, Tatry [SVK]	A	5	
<i>Pulsatilla slavica</i> G.Reuss	V	GOB	1957	Tatry	C	4	
		OB UMCS	1990	OB. Brno [CZE]	A	5	
			1990	OB. Linz [A]	A	5	
		OB PAN	1997	GOB	B	1	
		OB UW.	?	?	A	3	
		Arb. Rogów	?	?	A	4	
		OB UAM	1993	Dol. Koryciska	A	5	
		OB UW.	1993	OB. Halle [D]	A	4	
<i>Pulsatilla vernalis</i> (L.) Mill.	V	GOB	1995	Tatry	A	1	
		OB PAN	1995	OB. Oslo [NOR]	B	4	
			1993	Różanna k.Koronowa	A	4	
		OB UAM	1999	Sokole Kuźnica	A	1	
		OB UW.	1996	OB. Liberec [CZE]	A	1	
<i>Pulsatilla vulgaris</i> Mill.	E	OB UJ	?	?	B	4	
		OB PAN	1993	OB. Oslo [NOR]	C	4	
		OB UW.	1981	Kępa k.Sochocina	A	4	
			?	?	A	4	
			?	?	B	4	
		ORL Wr.	1995	OB. UAM	A	4	
		Arb. Rogów	?	?	A	4	
		OB UAM	1995	Carwinkel [D] [OB. Berlin-Dahlem]	A	4	
		OB UW.	?	?	B	4	

<i>Quercus pubescens</i> Willd.	E	OB UMCS	1994	Bielinek n.Odrą {OB. Poznań}	A	2	
		OB Łódź	1994	Bielinek n.Odrą {OB. Poznań}	A	2	
		OB PAN	1997	?			
		OD Pozn.	1994	Bielinek n.Odrą	B	2	
		Arb. Rogów	1961	Karlstein [D] + Bielinek n.Odrą	E	4	
		OB UAM	1954	Bielinek n.Odrą	A	4	
<i>Ranunculus illyricus</i> L.	Ex	OB IHAR	1990	OB. Köln [D]	B	4	
		OB UMCS	1975	? [HUN] {OB. Budapest}	A	5	sam.
		OB PAN	1982	OB. Oulu [FIN]	D	4	
			1986	OB. UW	A	2	
			1982	OB. Batumi [GEO]	B	4	
			1979	Łódź - szkoły miejskie	E	4	
		OB UW.	lata 50-te	Wola Żarczycka, Kotlina Sandomierska	A	4	
		OD Pozn.	?	?	A	4	
		ORL Wr.	?	?	A	4	
		Arb. Rogów	1952	Kamieniec Ząbkowiecki [UKR]	E	4	
<i>Rhododendron luteum</i> Sweet	R	OB UJ	1993?	prawdopodobnie Książ	B	4	
		Arb. Glinna	1971	Arb. Rogów	B	4	
			1971	Arb. Wojsławice	B	5	
		IRIPZ	1999	Arb. Rogów	A	3	
			1993	OB. Moskwa [RUS]	B	3	
		Arb. Wojsł.	1997	Sulów – szkoła	B	4	
			ok. 1920	?	C	4	
		Arb. Bol.	1978-82	Wola Żarczycka, Kotlina Sandomierska	B	4	
		OB UMCS	1977	Umiastów – szkoła	A	4	
		OB Łódź	1961	Arb. Rogów	A	5	
		OB PAN	1982	OB. Batumi [GEO]	B	4	
			1979	Łódź – szkoły miejskie	E	4	
		OB UW	lata pięćdziesiąte	Wola Żarczycka, Kotlina Sandomierska	A	4	
		OD Pozn.	?	?	A	4	
		ORL Wr.	?	?	A	4	
		Arb. Rogów	1952	Kamieniec Ząbkowiecki [UKR]	E	4	
		OB Uwr.	1966+1986	Milicz – szkoła	C	4	
<i>Rosa gallica</i> L.	V	Arb. Bol.	1987	Kąty k. Zamościa, Wołyń Zachodni	C	4	
		IRIPZ	1998	Arb. Rogów	A	3	
		OB UJ	1993	Raławice	A	4	
		OB UMCS	1995	OB. UWr.	A	4	
			1997	rez. Dobużek k.Laszczoza	A	4	
		OD Pozn.	1997	OB. UWr.	A	4	
		OB UAM	?	?	A	3	
		OB UWr.	1991	Wrocław, wały nad Odrą	D	4	
<i>Rubus chamaemorus</i> L.	V	OB UW.	1993	rez. Kluki, Słowiński PN	A	5	
<i>Salix lapponum</i> L.	V	OB UMCS	1996	J.Bikcze, Poj. Łęczyńsko-Włodawskie	B	3	
		OB PAN	1996	J. Moszne k.Parczewa	A	3	
		OB UW.	?	?	A	1	
		Arb. Rogów	1993	J.Bikcze, Poj. Łęczyńsko-Włodawskie	A	4	
		OB UAM	1997	[?] Płw. Skandynawski	A	2	
<i>Salix myrtilloides</i> L.	V	OB UMCS	1996	J. Moszne k.Parczewa	A	1	
		OB PAN	1996	J. Moszne k.Parczewa	A	3	
		OD Pozn.	1995	Torfowisko k.Oporowa, Kujawy	B	5	

<i>Salvinia natans</i> (L.) All.	V	Arb. Bol.	1983-84	Rzemień, Kotlina Sandomierska	E	4	
		OB UJ	?	?	E	2	
		OB PAN	1997	Starorzecze Wisły k.Ostromecka	A	5	
		OB UW.	1995	Siedzów k.Warszawy	C	2	
		OB UW.	1998	Prężyce k.Wrocławia	B	ml.	
<i>Samolus valerandi</i> L.	R	OB UW.	1980	?	E	4	
<i>Saussurea alpina</i> (L.) DC. subsp. <i>alpina</i>	R	OB PAN	1999	Doł. Litworowa, Tatry	C	2	
		Arb. Rogów	1998	Mordaland Odda Dyrksar [NOR]	A	4	
		OB UAM	1997	Oslo [NOR]	A	4	
			1998	Oulu, Starfjord [FIN]	A	4	
<i>Saussurea pygmaea</i> (Jacq.) Spreng.	R	GOB	1994	Tatry	A	2	
<i>Saxifraga cernua</i> L.	R	GOB	1995	Tatry	A	1	
<i>Saxifraga decipiens</i> Ehrh.	V	OB UJ	?	?	D	4	
<i>Saxifraga hirculus</i> L.	E	GOB	1957	Tatry	B	5	
<i>Schoenoplectus americanus</i> (Pers.) Volkart	Ex	OB UW.	1987	OB. Oldenburg [D]	A	4	
<i>Saxifraga hirculus</i> L.	E	GOB	1957	Tatry	B	5	
<i>Schoenoplectus americanus</i> (Pers.) Volkart	Ex	OB UW.	1987	OB. Oldenburg [D]	A	4	
<i>Scilla bifolia</i> L.	E	Arb. Bol.	1980	Dybawka, Holubla, Pogórze Przemyskie	D	4	
		OB UJ	1986	Bieszczady	D	4	
		OB UMCS	1974-77	Zasanie, Bieszczady	B	4	sam.
			1974-77	Widelki, Bieszczady	C	4	sam.
		OB Łódź	1995	Ślowiński PN	B	4	
		OB PAN	1997	Bieszczady	B	3	
		OB UW.	1974	?	C	4	
			1990	Pogórze Przemyskie	B	4	
			1997	Zmysłówka, Doly Jasielsko-Sanockie	B	4	
		OB UW.	1970	?	E	4	
<i>Sclerocloa dura</i> (L.) P.Beauv.	R	OB IHAR	1987	OB. Skopje [MAC]	D	4	
<i>Scorzonera purpurea</i> L.	R	OB IHAR	1995	Arb. Kórnik	A	4	
		OB PAN	1990	Góry Wyżokie k.Dwikoż	D	4	
		OB UW.	?	?	A	5	
		Arb. Rogów	1998	Łuczyce, Opole Zachodnie	B	4	
		OB UAM	1987	Kulin k.Włocławka	A	4	
			1999	rez. Skarpy Ślesieńskie	A	4	
<i>Sedum telephium</i> L.	I	OB UJ	1997	Bieszczady + Gorce	B	4	
		OB UAM	1981	Oxford [GB]	B	4	
			1989	Kulin k.Włocławka	A	4	
<i>Senecio umbrosus</i> Waldst. & Kit.	V	GOB	1987	Tatry	A	4	
		OB PAN	1997	GOB	A	1	
<i>Sesleria bielzii</i> Schur	E	OB UJ	1997	Bieszczady	B	1	
		OB UW.	?	OB. UJ	A	4	
<i>Sesleria uliginosa</i> Opiz	V	OB IHAR	1982	?	C	4	
		OB UMCS	1975	rez. Chotel Czerwony k.Wislicy	B	4	
		OB UW.	?	?	B	3	
		OB UW.	1998	szkółka	C		
<i>Sibbaldia procumbens</i> L.	R	GOB	1953	Tatry	C	3	
		OB UJ	1995	Tatry	A	1	
		OB PAN	1995	OB. UW	B	3	
		OB UW.	?	?	A	1	
<i>Sorbus chamaemespilus</i> (L.) Crantz	R	GOB	1958	Tatry	A	4	
		OB UMCS	1976	OB. UW	A	4	
		Arb. Rogów	1992	OB. Wien [A]	A	4	
		Arb. Rogów	1954	Wageningen [NL]	A	4	
<i>Sorbus graeca</i> (Spach) Kotschy	R	OD Pozn.	1997	Borówiec k.Kórnika	A	2	
<i>Sorbus intermedia</i> (Ehrh.) Pers.	V	IRIPZ	1993	pryw. kolekcja	A	3	
		OB UJ	ok. 1950	?	A	4	

<i>Sorbus intermedia</i> (Ehrh.) Pers.	V	OB UMCS	1967	Arb. Rogów	A	4	
			1997	Nadleśnictwo Lubartów k.Lublin	A	5	ml.
		OB Łódź	1955-60	?	A	4	
			1991	?	B	4	
		OB UW.	?	?	A	4	
		OD Pozn.	?	?	A	4	
		ORL Wr.	?	?	A	4	
		Arb. Rogów	1952	Wageningen [NL]	B	4	
		OB UAM	?	Sarbinowo k.Koszalina	A	4	
		Arb.Wojśł.	1989	Arb. Syców	A	3	
<i>Sparganium angustifolium</i> F.Michx.	V	OB UW.	1998	J.Wytczok k.Szemud, Kaszuby	A	1	
<i>Spergularia media</i> (L.) C.Presl	Ex	OB UW.	?	?	A		
<i>Spirea media</i> Schmidt subsp. <i>media</i>	R	OB IHAR	1990	OB. Tomsk [RUS]	B	4	
		OB UJ	?	?	A	3	
		OB UMCS	1966	Arb. Kórnik	A	4	
			1974	OB. Kirowsk [RUS]	A	4	
		Arb. Rogów	1974	Tomsk [RUS]	B	4	
<i>Stipa borystenica</i> Klokov	V	OB UW.	1994	Breclav, okręg Lanzo [CZE]	A	1	
<i>Stipa joannis</i> Celak.	V	OB IHAR	1983	Trzeciewnica k.Bydgoszczy	B	5	
		IRIPZ	1999	pryw. kolekcja	A	3	
		OB UJ	?	Skorocice	A	4	
<i>Stipa joannis</i> Celak.	V	OB Łódź	1993	okolice Pińczowa	B	4	
		OB PAN	1993	Wąwóz Aleksandrów k.Wiślicy	B	4	
		Arb. Rogów	1997	? [SVK]	A	4	
		OB UAM	1987	Kwidzyn	B	4	
			1990	Ojcowski PN	B	4	
			1990	Barbarka	B	4	
			1994	Kulin k. Włocławka	A	4	
		OB. UW.	1988	?	A	4	
<i>Stipa pulcherrima</i> K. Koch	V	OB. IHAR	1988	OB Berlin-Dahlem [D]	C	4	
		OB UAM	1991	Rostov [RUS]	A	4	
		OB. UW.	1993	Jena [D]	A	4	
<i>Succisa flexa</i> (Kluk) Beck	R	OB IHAR	1990	?	B	4	
		OB UMCS	1974	OB Vacratot [HUN]	E	4	sam.
		OB UW	1969	Płońsk	B	4	
			?	?	C	4	
		ORL Wr.	1996	Lisbona [POR]	C	4	
		GOB	1975	Tatry [SVK]	B	4	
<i>Thlaspi caerulescens</i> J.Presl & C.Presl	R						
<i>Trapa natans</i> L.	E	Arb. Bol.	1977	Sośnica, Kotlina Sandomierska	D	4	
		OB UJ	?	Arb. Bol.	B	4	
		OB PAN	1988	Arb. Bol.	B	2	
		OB UW.	1999	Arb. Bol.	A	3	
		Arb. Rogów	?	okolice Przemysła	B	4	
		Arb.Wojśł.	1994	Arb. Bol.	A	1	
<i>Verbascum chaixii</i> subsp. <i>austriacum</i>	R	OB UJ	1988	Ojców	C	4	
(Schott ex Roem. & Schult.) Hayek		OB PAN	1998	OB. Vacratot [HUN]	C	4	
<i>Veronica bellidoides</i> L.	E	OB PAN	1997	Graz, Staatgarten [A]	B	3	
<i>Veronica jacquinii</i> Baumg.	I	OB UMCS	1996	Kazimierz Dolny	B	4	
<i>Veronica paniculata</i> L.	V	Arb. Bol.	1987	Kąty k.Zamościa, Wołyń Zach.	A	3	
		OB UJ	?	?	A	4	
<i>Viola elatior</i> Fr.	I	OB IHAR	1989	ORL Wr.	E	4	
		OB UMCS	1975	OB. Lipsk [D]	B	4	sam.
			1994	OB. IHAR	C	4	
		OB PAN	1990	OB. UW	B	4	
		ORL Wr.	1999	OB. Halle [D]	A	4	
		OB UAM	?	OB. Poznań	E	4	
		OB UW.	1995	Staroścín - przyw. kolekcja	A	4	

Tab. 2. Wykaz endemitów i subendemitów uprawianych w polskich ogrodach botanicznych
Tab. 2. The list endemic i subendemic species grown in Polish botanical gardens

Nazwa taksonu Taxon name	Ogród Garden	Informacje o materiale roślinnym				
		rok intro- dukcji	pochodzenie	liczeb- ność	kon- dycja	uwagi
Information about plant						
Introduc- tion year	Origin	Abun- dance	Condi- tion	Re- marks		
<i>Aconitum lasiocarpum</i> (Rchb.) Gayer	OB PAN	1998	Dol. Wołosatego, Bieszczadzki PN	B	2	
	OB UJ	1997	Bieszczady	A	4	
<i>Aconitum moldavicum</i> Hacq.	Arb. Bol.	1987	Tarnawce, Pogórze Przemyskie	B	4	
	OB UMCS	1976	Pszczeliny, Bieszczady	A	4	
	OB UW	1996	między Krosnem a Pszczelinami, Bieszczady	A	2	
	OB UAM	1995	Ojcowski PN	B	4	
		1998	Arb. Bol.	B	4	
	OB PAN	1998	Arb. Bol.	C	3	
		1996	okol. Grybowa	A	3	
	OB UJ	1986	Tatry	A	4	
<i>Aconitum tauricum</i> subsp. <i>nanum</i> (Baumg.) Goly	OB UJ		Bieszczady	A	4	
<i>Betula obscura</i> Kotula	OB UMCS	1999	Lublin	A	2	
	OB UW	1996	Pęchratka Polska	A	2	
	Arb. Rogów		naturalnie	C	4	
<i>Cardaminopsis arenosa</i> subsp. <i>borbasii</i> Zapal.	GOB	1953	Tatry	B	5	
	OB UAM	1998	Zawratowy Żleb	A	4	
<i>Carex repens</i> Bellardi	OB UW	1994	Toruń	A	4	
	OB UAM	1993	Jajtawy	A	4	
<i>Carex sempervirens</i> subsp. <i>Tatrorum</i> (Zapal.) Pawl.	GOB	1980	Tatry	A	3	
<i>Cerastium tatrae</i> Borbás	GOB	1953	Tatry	D	3	
	OB UAM	1994	? [SVK] {OB Bratysława}	B	4	
<i>Cochlearia polonica</i> E.Fröhl.	OB UW	1999	OB. PAN	B	4	
	OB PAN	1979	źródła rz. Centurii k.Olkusza	D	4	b
<i>Cochlearia tatrae</i> Borbás	GOB	1990	Tatry	B	5	
	OB UAM	1998	Przełęcz Pod Chlopkiem	A	4	
	OB PAN	1998	GOB	A	1	
<i>Delphinium oxysepalum</i> Borbás & Pax	GOB	1971	Tatry	A	4	
	OB UAM	1994	GOB	A	4	
	OB PAN	1994	Ciemniak, Tatrzński PN	B	3	
<i>Dentaria glandulosa</i> Waldst. & Kit.	Arb. Bol.	?	Cisowa	D	4	
	GOB	1954	Tatry	D	4	
<i>Dentaria glandulosa</i> Waldst. & Kit.	OB UW	1995	Dol. Za Bramką, Tatry	A	1	
	OB PAN	1994	Pasmo Gubałowskie, Tatry	C	4	
		1997	Kalwaria Paclawska k.Przemyśla	B	2	
<i>Dianthus nitidus</i> Waldst. & Kit.	GOB	1968	Tatry [SVK]	C	3	
	OB UMCS	1997	OB. Praga [CZE]	B	4	
	OB UAM	1989	Wuppertal [D]	A	4	
	OB PAN	1998	GOB	B	3	
<i>Erigeron hungaricus</i> (Vierh.) Pawl.	GOB	1974	Tatry	B	4	
	OB UW	?	?	A	3	
<i>Erysimum pieninicum</i> (Zapal.) Pawl.	Arb. Bol.	1987	Zielone Skalki, Pieniny	E	4	
	OB UMCS	1994	Pieniny {OB. UW}	B	4	
	OB UW	1991	Pieniny	C	4	
	Arb. Rogów	1999	OB UJ	B	4	
	OB PAN	1997	Arb. Bol.	C	4	
	OB UJ	1980?	Czorsztyn, Pieniny	A	5	

<i>Erysimum wahlenbergii</i> (Asch. & Engl.) Borbás	GOB	1971	Tatry	B	4	
	OB UW	1991	Tatry	B	4	
	Arb. Rogów	1999	OB UJ	B	4	
	OB UAM	1969	Pieniny	A	4	
	OB PAN	1996	GOB	B	4	
<i>Erysimum wittmannii</i> Zaw.	OB UMCS	1994	Plesovice, Velka Fatra (OB. Bratislava) [SVK]	B	4	
	OB UW	1995	Plesovice, Velka Fatra [SVK]	A	4	
	Arb. Rogów	1999	OB UJ	B	4	
	OB PAN	1998	Szafranówka, Pieniny	B	4	
<i>Festuca carpatica</i> F.Dietr.	OB IHAR	1996	Zadne Medodoli, Tatry [SVK]	B	4	
	GOB	1976	Tatry	A	3	
<i>Festuca tatrae</i> (Czakó) Degen	GOB	1971	Tatry	A	2	
	OB PAN	1998	Kalacka Turnia, Tatry (OB UMCS)	B	2	
<i>Galium cracoviense</i> Ehrend.	OB Łódź	1999	pow. Częstochowa, okol. Olsztyna	B	2	
<i>Leontodon pseudotaraxaci</i> Schur	GOB	1997	Tatry	A	4	
	OB UMCS	1999	Nowy Sącz (OB. UW)	B	4	
	OB UW	1994	Tatry	A	5	
	OB PAN	1996	Zadne Med'odoly, Tatry Bielskie [SVK] (OB Bratislava)	B	1	
<i>Leucium vernum</i> var. <i>carpaticum</i> Borbás	Arb. Bol.	1987, 1983-5	Dol. Terebowca, Bieszczady Zach.	E	4	
	OB UMCS	1975-6	Bukowe Berdo, Bieszczady	D	4	
		1975-6	Widelki, Bieszczady	D	4	
		1975-7	Pszczeliny, Bieszczady	D	4	
	OB UW	1988	Bieszczady	A	3	
	OD Pozn.	1975	Bieszczady	B	4	
	OB UAM	1988	Dol. Terebowca, Bieszczady	C	4	
	OB PAN	1990	Beskidy Zachodnie	B	4	
	OB UJ	1993	Krzemień, Bieszczady	C	4	
	GOB	1953	Tatry	C	4	
<i>Plantago atrata</i> var. <i>carpatica</i> Pilg.	OB PAN	1995	GOB	B	4	
	GOB	1957	Tatry	C	4	
<i>Pulsatilla slavica</i> G.Reuss	OB UMCS	1990	OB. Brno [CZE]	A	5	
		1990	OB. Linz [A]	A	5	
	OB UW	?	?	A	3	
	Arb. Rogów	?	?	B	4	
	OB UAM	1993	Dol. Koryciska	A	5	
	OB PAN	1995	GOB	B	1	
<i>Pulsatilla slavica</i> G.Reuss	OB PAN	1995	GOB	B	1	
<i>Rubus capitatus</i> Utsch	OD Pozn.	1998	Psienie k. Pleszewa	A	4	
<i>Rubus lasquiensis</i> Spr.	OD Pozn.	1998	Łaski k. Kępna	A	4	
<i>Rubus ostroviensis</i> Strib.	OD Pozn.	1998	Wielkopolski PN	A	4	
<i>Rubus seebergensis</i> Pfuhl ex Strib.	OD Pozn.	1998	Wielkopolski PN	A	4	
<i>Rubus sribilei</i> (Pfuhl ex Strib.) Kulesza	OD Pozn.	1998	Łaski k. Kępna	A	4	
<i>Saxifraga moschata</i> subsp. <i>dominii</i> Soó em. Pawłowska	GOB	1975	Tatry	B	5	
<i>Saxifraga moschata</i> subsp. <i>kotulae</i> Pawłowska	GOB	1975	Tatry	B	5	
<i>Saxifraga wahlenbergii</i> Ball	GOB	1953	Tatry	B	5	
	OB UAM	1995	Małolączniak	B	4	
		1997	Szpiglasowa Przełęcz	B	4	

<i>Sesleria tatrae</i> (Degen) Deyl	OB IHAR	1984	OB. Leipzig [D]	C	4	
	GOB	1969	Tatry	B	5	
	OB UMCS	1975	Maly Giewont, Tatry	B	4	
	OB PAN	1997	Tatry [SVK] (IHAR)	C	4	
<i>Soldanella carpatica</i> Vierh.	Arb. Bol.	1999	Czarnohora [UKR]	A	1	
	GOB	1953	Tatry	E	4	
	OB UW	1995	Dol. Za Bramką, Tatry	A	1	
	Arb. Rogów	?	?	B	4	
	OB UAM	1995	Wąwóz Kraków	A	4	
	OB PAN	1996	Nosał, Tatrzński PN	C	4	
<i>Tanacetum alpinum</i> var. <i>tatrae</i> Vierh.	GOB	1974	Tatry	A	3	
<i>Thymus carpaticus</i> Celak.	GOB	1956	Tatry	B	3	
<i>Thymus pulcherrimus</i> Schur	GOB	1957	Tatry	C	5	
<i>Viola lutea</i> subsp. <i>sudetica</i> (Willd.) W.Becker	GOB	1996	Tatry	A	3	

Tab. 3. Wykaz reliktyw uprawianych w polskich ogrodach botanicznych

Tab. 3. The list of relict plants grown in Polish botanical gardens

Nazwa taksonu Taxon name	Ogród Garden	Informacje o materiale roślinnym				
		rok introdukcji	pochozenie	liczeb- ność	kon- dycja	uwagi
		Information about plants				
		Introduc- tion year	Origin	Abun- dance	Con- dition	Re- marks
<i>Adonis vernalis</i> L.	Arb. Bol.	1987	Dwikozy, Kotlina Sandomierska	B	4	
	OB UMCS	1967	Czumów k.Hrubieszowa	B	4	
	OB IHAR	1981	OB. Gent [B]	A	4	
	OB. UW.	1989	Dwikozy k.Sandomierza	A	4	
	GOB	1953	? [SVK]	A	2	
	OB Łódź	1993	okol. Pińczowa	B	4	
	OB UAM	1990	Parów Kiełp	B	4	
		1993	Mięćmierz	A	3	
	OB UW	1989	Dwikozy k.Sandomierza	B	4	
	ORL Wroc.	1997	Pińczów	A	2	
	OB PAN	1997	Goślinowo - szkółka	B	4	
		1990	rez. Polana Polichno, Młodzawy	A	1	
		1995	Kijewo k.Chelma	D	3	
	OB UJ	1986	rez. Polana Polichno, Młodzawy	B	4	
<i>Bacothryon alpinum</i> (L.) T.V.Egorova	GOB	1990	Tatry [SVK]	A	3	
	OB UW.	1998	J. Chylniki, Puszcza Augustowska	B		
<i>Betula humilis</i> Schrank	Arb. Bol.	1995	Siedliszcze k.Dubienki	A	3	
	Arb. Rogów	1952	Arb. Kórnik + Graz [D]+ Białowiecki PN + Skępe + Dys k.Lublina (OB. UMCS)	C	4	
	OB UMCS	1994	J.Uściewicz, Poj. Łęczyńsko-Włodawskie	B	4	
	OB Łódź	1997	?	A	4	
	OB UAM	1956	Arb. Rogów	A	4	
		1994	J.Uściewicz, Poj. Łęczyńsko-Włodawskie	A	?	ml
		1955	Tatry	A	4	
	OB UW	?	?	A	4	
	OD Pozn.	1994	Ślesin k.Nakła	A	4	
	OB PAN	1993	rez. Łąki Ślesieńskie	A	1	
		1997	Arb. Rogów	A	1	
		1996	okol. Parczewa	A	1	
	OB UJ	?	?	A	4	b

<i>Betula nana</i> L.	Arb. Bol.	?	rez. Linje k.Dąbrowy Chelmińskiej	A	3	
	IRIPZ	1996	Góry Izerskie	A	1	
	Arb. Rogów	1948	OB. UW	A	4	
	OB UW.	1996	torfowisko pod Ziełńcem	E	2	
	OB Łódź	1993	?	B	4	
	OB UAM	1986	OB. Oslo [NOR]	A	4	
		1991	Półwysep Skandynawski [?]	A	4	
	OB UW	1991	Piaszczyno - szkółka	A	2	
	ORL Wroc.	1999	Vaga, Bessheim, Laevdal, Filefjell [OB. Oslo] [NOR]	A	3	
	OD Pozn.	1994	rez. Linje k.Dąbrowy Chelmińskiej	A	4	
	OB UMCS	1993	Puławy – prywatna kolekcja	A	4	
	Arb. Wojsł.	1999	torfowisko Zielieniec	E	1	
	OB PAN	1993	OB. Oslo [NOR]	A	1	
		1999	OB. UMCS	A	2	
<i>Cerasus fruticosa</i> Pall.		1999	OB. Turku [FIN]	A	2	
		1994	Linje k. Dąbrowy Chelmińskiej	A	3	
	Arb. Bol.	1979-87	Ciemny Kąt, Kotlina Sandomierska	C	4	
	Arb. Rogów	1972	Hainburg n.Donau [A]	B	4	
	OB UMCS	1967	Czumów k.Hrubieszowa	A	4	
	OB. UW.	1987	okol. Leżajska	B	4	
	OB Łódź	1993	okol. Pińczowa	B	4	
	OB UAM	1963	Chęciny	A	4	
		1993	Lopiennik k.Krasnegostawu	A	4	
	OB UW	1990	Dwikozy k.Sandomierza	A	4	
	ORL Wroc.	1999	Kolonia Guzówka	B	3	
	OB PAN	1986	Góra Zelejowa k.Chęcin	B	4	
	OB UJ	1992	?[SVK]	A	4	
<i>Dorycnium herbaceum</i> Vill.	OB IHAR	1998	OB. Giessen [D]	B	4	
		1999	Efigienia, Krym [UKR]	B	3	
	OB UMCS	1999	Distr. Bistrita-Nasaud [ROM] (OB. UW)	A	2	ml.
	OB. UW	1992	Distr. Bistrita-Nasaud [ROM]	A	4	
	OB. UAM	1995	OB Berlin Dahlem [D]	A	4	
<i>Dryas octopetala</i> L.	Arb. Bol.	1994	OB. UAM	B	4	
	Arb. Rogów	1949	Oliwa		4	
	OB UMCS	1978	okol. Lublina - pryw. kolekcja	E	4	
	GOB	1953	Tatry	C	5	
	OB UAM	1960	Czerwone Wiechy	D	4	
	OB UW	1976	?	C	4	
		?	?	C	4	
	ORL Wroc.	1997	OB. Genewa [SUI]	A	2	
		1997	Courmayeur, Val Veni [ITA] (OB. Cogne-Aosta)	?	?	
	OB PAN	1995	Kominiarski Wierch, Tatrzński PN	B	4	
	OB UJ	?	?	A	4	
<i>Linnaea borealis</i> L.	OB UAM	1997	? [FIN]	A	1	
		1999	rez. Dolęga	A	1	
	ORL Wroc.	1999	Kaarmekangas, Kilpisjärvi [NOR] (OB. Oulu)	A	1	
	OB PAN	1998	rez. Kiwacz k.Petrozawodska, Karelia [RUS]	A	2	
<i>Linum flavum</i> L.	Arb. Bol.	1994	OB. Lublin	A	3	
	Arb. Rogów	1999	OB. Oberhof [D]	B	4	
	OB IHAR	1989	OB. Rennes [FRA]	B	4	
	OB. UW.	1994	OB. Dijon [FRA]	D	4	
	OB Łódź	1992	Góra Biała	B	4	
	OB UAM	1994	? [SVK] (OB. Koszyce)	A	4	
		1996	Żmudź k.Chelma	B	4	
	OB UW	1991	Sandomierz	A	1	

<i>Linum flavum</i> L.	OB PAN	1981	OB. Moskwa [RUS]	B	4	b
		1997	Łuczyce	A	5	
		1991	Biedrychów k. Annopola	A	3	
	OB. UJ	?	Raclawice	B	4	
<i>Oxyccoccus microcarpus</i> Turcz. ex Rupr.	OB PAN	1997	Dury k. Świecia	B	2	
<i>Polemonium coeruleum</i> L.	Arb. Bol.	1993	OB. UW.	D	4	
	Arb. Rogów	1997	IRIPZ	B	4	
	OB UMCS	1994	rez. Dyskie Łąki k. Lublina	B	4	
	OB Łódź	1992	?	A	4	
	OB UAM	?	?	B	4	
	OB UW	1958	Puszcza Kampinowska	B	4	
	ORL Wroc.	1997	OB. Essen [D]	A	4	
		1998	Arb. Novy Dvur [CZE]	A	4	
	OB PAN	1991	OB. Kijów [UKR]	B	4	b
		1998	Bagna Biebrzańskie	A	1	
	OB UJ	?	?	C	4	
<i>Rubus chamaemorus</i> L.	OB UW	1993	rez. Kluki, Słowiński PN	A	5	
<i>Salix herbacea</i> L.	GOB	1953	Tatry	B	3	
	OB UAM	1996	Szpiglasowa Przełęcz	A	2	
	OB UW	1995	Tatry	A	2	
	OB PAN	1994	GOB	B	4	
<i>Salix lapponum</i> L.	Arb. Rogów	1993	J. Bikeze, Poj. Łęczyńsko - Włodawskie	A	4	
	OB UMCS	1996	J. Bikeze, Poj. Łęczyńsko-Włodawskie	A	3	
	OB. UW	?	?	A	1	
	OB UAM	1997	Półwysep Skandynawski [?]	A	2	
	OB PAN	1996	okol. J. Moszne k. Parczewa	A	3	
<i>Saxifraga hirculus</i> L.	GOB	1957	Tatry	B	5	

W tabelach zastosowano następujące oznaczenia:

W rubryce „Ogród”/garden podano skrócone nazwy instytucji naukowych, w których uprawia się rośliny (adresy podano w: Galera i in. 1999):

Arb. Bol. – Zakład Fizjografii i Arboretum w Bolestraszcach,

Arb. Glinna – Ogród Dendrologiczny w Glinnej,

Arb. Rogów – Arboretum SGGW w Rogowie,

Arb. Woj. – Arboretum Wojsławice,

GOB – Górski Ogród Botaniczny Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Zakopanem,

IHAR – Ogród Botaniczny Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Bydgoszczy,

IRIPZ – Ogród Roślin Leczniczych Instytutu Roślin i Przetworów Zielarskich Poznań-Plewiska,

OB. Łódź – Ogród Botaniczny w Łodzi,

OB.PAN – Ogród Botaniczny-CZRB PAN Warszawa-Powsin,

OB. UAM – Ogród Botaniczny Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu,

OB. UJ – Ogród Botaniczny Uniwersytetu Jagiellońskiego,

OB. UMCS – Ogród Botaniczny Uniwersytetu im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie,

OB.UW – Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego,

OB. UW. – Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego,

OD. Pozn. – Ogród Dendrologiczny Akademii Rolniczej w Poznaniu,

ORL Wroc. – Ogród Roślin Leczniczych Akademii

Medycznej we Wrocławiu.

Rubryka „kat. zagrożenia”/categorie of threat zawiera dane dotyczące stopnia zagrożenia taksonu w Polsce:

Ex – wymarłe lub przypuszczalnie wymarłe/extinct or probably extinct

E – wymierające/endangered

V – narażone/vulnerable

R – rzadkie/rare

I – stopień zagrożenia nieokreślony/indeterminate

W rubryce „pochodzenie” wytłuszczonym drukiem podano dane dotyczące roślin sprowadzonych ze stanowisk naturalnych, zaś czcionką standardową – materiał roślinny pochodzący z uprawy. W przypadku przemieszanych partii materiału o różnym pochodzeniu, zapisywano je z użyciem znaku „+”. Zastosowano następujące oznaczenia:

Origin – bold letters – natural site

– normal letter – from garden cultivations

- (+) – mixed origin

Arb. – arboretum/arboretum

Dol. – dolina/valley

J. – jezioro/lake

k. – koło/near

n. – nad/on

OB. – ogród botaniczny/botanical garden

okol. – okolice/environs

PN – park narodowy/national park

Poj. – pojezierze/lake/land

pryw. kolekcja – prywatna kolekcja/private collection

rez. – rezerwat/reserve
rz. – rzeka/river
? – brak danych/no data

W klamrach { } zamieszczono nazwy instytucji lub osoby, która przeprowadziła zbiór roślin.

In the brackets { } the name of collecting institution or name was given.

W przypadku roślin o pochodzeniu zagranicznym w nawiasach kwadratowych [] podawano kraj, skąd je sprowadzono-

[] – alien origin (country):

A – Austria/Austria,

B – Belgia/Belgium

BLR – Białoruś/Belarus

BUL – Bułgaria/Bulgaria

CAN – Kanada/Canada

CZE – Czechy/Czech Republic

D – Niemcy/Germany

DK – Dania/Denmark

EST – Estonia/Estonian

FIN – Finlandia/Finland

FRA – Francja/France

HUN – Węgry/Hungary

ITA – Włochy/Italy

NL – Holandia/The Netherlands

NOR – Norwegia/Norway

POR – Portugalia/Portugal

ROM – Rumunia/Romania

RUS – Rosja/Russia

S – Szwecja/Sweden

SUI – Szwajcaria/Switzerland

SVK – Słowacja/Slovakia

UKR – Ukraina/Ukraine

USA – Stany Zjednoczone Ameryki Północnej/United

States of America

W rubryce „liczebność”/abundance podano szacunkową liczbę osobników, stosując 5-stopniową skalę:

A – 1-5 roślin/plants

B – 6-20 roślin/plants

C – 21-50 roślin/plants

D – 51-100 roślin/plants

E – ponad 100 roślin/above 100 plants

Rubryka „kondycja”/condition zawiera podstawowe dane dotyczące kondycji uprawianych roślin:

1 – rosną słabo, nie kwitną (lub nie zarodnikują);

2 – rosną dobrze, lecz nie kwitną (lub nie zarodnikują);

3 – rosną dobrze, kwitną (lub zarodnikują), lecz nie zawiązują nasion;

4 – rosną dobrze, kwitną i zawiązują nasiona;

5 – rosną słabo, lecz kwitną (lub zarodnikują) i zawiązują nasiona.

1 – weak plants not flowering (or not forming spores);

2 – good plants growth but not flowering (or not forming spores);

3 – good plants growth, flowering (or forming spores), but not producing seeds;

4 – good plants growth, flowering (or forming spores) and producing seeds;

5 – weak plants growth, but not flowering (or not forming spores).

W rubryce „uwagi”/remarks podano następujące informacje:

mł. – rośliny młode/juvenile plants

sam. – częste spontaniczne odnowienia/spontaneous self-seeding

k – hodowla w kulturach *in vitro*/in vitro cultures

b – diaspory zgromadzone w banku nasion/diaspores in seed bank

W pierwszej części publikacji pt. „Polskie kolekcje roślin chronionych i zagrożonych oraz endemitów i reliktyw. Część 1. Gatunki objęte ochroną prawną” (Galera i in. 1999) omyłkowo zamieszczono dane dotyczące *Delphinium oxysepalum* Borbas & Pax oraz *Erysimum wittmanni* Zaw. z listy gatunków zagrożonych. Za zaistniałą sytuację przepraszamy.